

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 101. Quæ sit natura & vis contritionis perfectæ sufficientis ad justificationem sine Sacramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

intelligitur, quod ex S. *August.* refert S. *Th.* si-
prà a. in O. 9. *Timor servilis potest habere amorem
voluntatem peccandi.* Servilis sine servilitate est,
qui non causat, nec conjunctus est cum tali
comparatione animi, sed propter quem nunc
simpliciter excluditur voluntas peccandi, uti
probabitur à n. 813.

722 Q. 101. *Quæ sit natura & vis contritionis per-
fectæ sufficientis ad justificationem sine Sacramento.*
R. §. I. Hæc contritio debet procedere ex moti-
vo bonitatis Dei, adeoque esse odium peccati,
quia Deo malum est, S. *Th.* p. 3. q. 85. a. 6. & q. 86.
a. 3. O. *Arr.* d. 6. f. 3. *Dicast.* d. 2. nu. 112. alique
communissimè contra paucos, qui dixerunt
hanc contritionem posse procedere ex motivo
soli Religionis, justitiæ vel alterius virtutis re-
spicientis Deum, præscindendo ab omni pœna
vel præmio, adeoque sufficere detestari pecca-
tum, v. g. quia est contra Dei cultum, contra
jus Dei &c. quam sententiam probabilem di-
cit *Suar.* d. 4. f. 2. n. 13. & ut probabilem defen-
dunt *Aversa* q. 3. f. 6. & *Lugo* d. 5. f. 1. è contra *Arr.*
f. 2. dicit non esse intrinsecè probabilem, *Bojco*
f. 2. n. 134. vocat vix probabilem, *Vasq.* q. 85. a.
2. n. 45. vocat erroneam. Ratio nostra petitur
ex *Trid.* sess. 14. De Pœn. c. 4. nam imprimis di-
cit per contritionem, si sit charitate perfecta,
causari gratiam extra Sacramentum, non au-
tem si sit tantùm attritio. Neque sensus est,
utì volunt aliqui cum *J. Pontio* d. 45. n. 9. con-
tritionem tum esse charitate perfectam, si pro-
pter illam cum gratia infundatur habitus cha-
ritatis, nam contra est, quòd simili sensu attri-
tio cum Sacramento etiam dici posset formalis
contritio charitate perfecta, quia propter at-
tritio-

tritionem & Sacramentum etiam infunditur gratia & habitus charitatis, hoc autem est contritionem *Trid.* ibi opponentis contritionem attritioni. Deinde *Trid.* voluit ibi declarare, quid ex parte contritionis requireretur, ut causaret gratiam, & dicit tum causare gratiam, quando est charitate perfecta, ergo loquitur de contritione, quæ sit per charitatem perfecta, antequam causetur gratia, agit enim de dispositione & causa proxima ad gratiam, ad quam gratiam sequitur habitus charitatis, ergo intelligit contritionem charitate actuali perfectam, antequam cum gratia infundatur habitus charitatis, alioquin propositio ejus esset nugatoria, sensus enim esset, si contritio sit charitate perfecta; id est, si causet habitum charitatis, tum causat habitum charitatis, quod est identicum & nugatorium. Præterea *Trid.* ibidem dicit dolorem conceptum ex turpitudine peccati se solum non sufficere ad justificationem, adeoque non esse simpliciter contritionem, sed dolor conceptus ex motivo, v. g. Religionis est conceptus tantum ex turpitudine peccati, ergo talis dolor non justificat. *Prob. min.* dolorem concipi ex turpitudine peccati, est ideo concipi, quia peccatum turpe est, sed peccatum est turpe, quia opponitur honestati Religionis, ergo. Congruentia autem, cur Deus contritionem, quæ sine Sacramento justificamur, voluerit procedere ex motivo bonitatis suæ, sunt hæc, i. quia cum homo peccans fecerit se inimicum Deo per hoc, quod bonitati Dei anteposuerit bonitatem creatam, congruum fuit, si vellet per solum actum suum se reddere amicum, ut iterum bonitatem Dei præponeret omni bonitati creatæ.

crea-

creatæ. 2. Quia offensa Dei est actus pessimus hominis erga Deum, æquum fuit, ut homo reponeret actum optimum erga Deum, hic autem est actus charitatis. 3. Cùm præcipua malitia peccati consistat in hoc, quòd nos præule-
rimus Deo secundùm finem, cui, omnes autem aliæ virtutes ament pro fine, cui, ipsam hominem, sola charitas emendabat inordinationem, quæ fuit in peccato, respiciendo Deum tanquam finem, cui. 4. Cùm Deus reconciliatus det gratiam, quâ vult esse amicus homini, æquum fuit, ut homo ad eam se disponeret per actum amoris amicitia. 5. Conveniebat Deum ad remissionem peccati plus requirere extra, quàm intra Sacramentum, quia remissio intra Sacramentum est veluti privilegium & principaliter fit propter voluntatem & meritum Christi instituentis, sed intra Sacramentum exigit actum pœnitentiæ inferiorem charitate, ergo conveniens fuit, ut extra Sacramentum exigeret actum charitatis.

723. *Obji.* 1. Scriptura, SS. Patres & Theologi omnes pro justificatione obtinenda urgent pœnitentiam, & pœnitentiæ appromittunt remissionem peccati, ergo credendum est actum saltem specialis pœnitentiæ, qui propriissime venit nomine pœnitentiæ, sufficere ad justificationem. R. n. conf. nam per pœnitentiam sine Sacramento justificantem intelligunt pœnitentiam perfectam, sive quæ sit ex motivo bonitatis Dei, uti docemur à *Trid.*, motivum autem specialis pœnitentiæ non est bonitas Dei, nihilominus ad illam urgemur etiam promissione gratiæ, quia per illam cum Sacramento justificamur.

Obji.
ita dete
set ad re
vellet
contrit
næ hom
nihilati
saria, ha
24. bon
go dolo
fecta, q
n. min.
girur m
latione
honestã
suppon
tricio. D
gat, pu
homo
potius a
honestã
virtute
sibi tan
nisi in c
rest illa
amare
honestã
hilatio
ni à me
dictis.
Collig
ignora
lorem
etam r
tantum
Ton

Obji. 2. Ex vi motivi, v.g. Religionis homo
 ita detestatur peccatum, ut si sua annihilatio es-
 set ad reparandum Dei cultum necessaria, hanc
 vellet, sed nihil aliud requiritur ad perfectam
 contritionem, ergo. *R.* 1. Ex vi metûs gehennæ
 homo ita detestatur peccatum, ut si sua anni-
 hilatio esset ad gehennam evadendam neces-
 saria, hanc vellet, secundum illud *Matt. 26. v.*
24. bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille, er-
go dolor ex metu gehennæ erit contritio per-
fecta, quod patet esse falsum. R. 2. datâ maj.
 n. min. quia hoc non obstante adhuc non attin-
 gitur motivum charitatis, vellet enim annihi-
 lationem suâ, non propter Deum, sed propter
 honestatem talis cultûs sibi conciliandam, uti
 supponitur, ergo per hoc non haberetur con-
 tritio. *Dixi*, datâ maj., quam *Gorm* n. 267. ne-
 gat, putat enim universaliter falsum esse, quod
 homo possit per virtutem moralem eligere
 potiùs annihilationem suâ, quàm non prosequi
 honestatem talis virtutis, quia cum homo per
 virtutem moralem amet ejusmodi honestatem
 sibi tanquam accidentaliter bonam, non amat
 nisi in ordine ad se, ergo vitalis actûs non po-
 test illam plûs amare quàm se, ergo nec potest
 amare annihilationem suâ in ordine ad illam
 honestatem, aliòquin dicere posset, volo anni-
 hilationem meâ, ut existat honestas cultûs divi-
 ni à me ponendi, in quo est contradictio. *Ex*
dictis.

Colliguntur seqq. 1. Homo, qui invincibiliter
 ignoraret Deum, justificari non posset per do-
 lorem de peccatis, in quantum sunt contra re-
 ctam rationem, nam talis dolor imprimis est
 tantum propter turpitudinem peccati; deinde

est naturalis, cum sit absque fide in Deum. *Suar.*
Aver. q. 3. s. 5. & alii. 2. Contritio non habet
 pro fine Deum ut amicum contrito, hic enim
 esset actus amoris concupiscentiæ, quia vellet
 Deum ut bonum sibi contrito, nec vi illius actus
 amaret Deum super omnia, quia non amaret
 supra se ipsum, neque posset cum illo affectu
 componi actus, quo contritus optaret potius
 non esse, quam deficere Deo bonitatem, non enim
 possum desiderare meam annihilationem,
 ut habeam divinam bonitatem mihi bonam,
 uti per se patet.

726. §. 2. Contritio est simul formalis amor Dei.
Vasq. Arr. Lugo, Aversa d. 3. s. 7. *Maurus* q. 241.
Bosco s. 2. n. 117. *Gorm.* n. 263. *Dicast.* d. 2. n. 122.
Contra Suar. Tann. Amic. d. 4. n. 34. Ratio est 1.
 quia contritio est perfecta per charitatem re-
 ctualem, uti n. 722. ex *Trid.* dictum est. 2. Quia
 velle ab aliquo remove malum propter bo-
 nitatem ipsius actu moventem ad remove-
 dum illud malum, est formaliter illum amare,
 sed contritio vult à Deo remove malum ex-
 trinsecum peccati propter bonitatem Dei actu
 moventem ad peccatum removendum, ergo.
Prob. maj. quia talis actus imprimis pro ob-
 jecto, cui, habet illam personam, à qua vult re-
 move illud malum, deinde habet actu affe-
 ctum voluntatis, qui in illam personam fertur.
 Præterea movetur ipsius bonitate ad hunc af-
 fectum voluntatis, uti supponitur, neque plus
 potest exigi ad essentiam formalis amoris,
 ergo.

Obi. Possum amare medicinam propter
 sanitatem, etiamsi illo actu formaliter non a-
 mem sanitatem ut quod, ergo similiter possum
 odisse

odisse
 actu fo
 Antec.
 conf. S
 & per h
 tem ut
 ratione
 quamv
 forsan o
 amatur
 lum De
 Deus si
 odi pec
 tum, er
 ut quoc
 Inst.
 velle a
 non an
 actum
 actu. n
 possum
 tiam ali
 maliter
 num, r
 movea
 quamv
 nullam
 se esse,
 velim
 malum
 minor
 vel eju
 vel sal
 quæ n
 mover

odisse peccatum ut malum Deo, etiam si illo actu formaliter non amem Deum ut quod. R. Antec. negari à plerisque, hoc tamen dato n. conf. Si amem medicinam propter sanitatem, & per hoc non amem formaliter ipsam sanitatem ut quod, nihilominus sanitas adhuc habet rationem finis, propter quem amo medicinam, quamvis non sanitas sed ego sim finis, cui, ergo forsitan opus non erit, ut sanitas sit hoc, quod amatur: è contrà quando odi peccatum ut malum Deo, odi peccatum propter Deum, ita ut Deus sit etiam objectum, cui, & propter quem odi peccatum, ergo odi propter Deum amatum, ergo Deus debet necessariò esse objectum ut quod amatum.

Inst. Possum mihi tanquam objecto, cui, velle aliquod bonum, etiam si me formaliter non amem, alioquin quandocunque exerceo actum virtutis moralis, exercerem formalem actum charitatis erga me, ergo multò magis possum Deo tanquam objecto, cui, velle carentiam alicujus mali, absque eo quòd Deum formaliter amem. R. n. conf. ut mihi velim bonum, non est opus, ut cognoscatur vel ut me moveat mea bonitas, quia natura omnis entis, quamvis pessimi de se est determinata, ut licet nullam in se bonitatem cognoscat, tamen velit se esse, optetque sibi bonum: è contrà ut alteri velim bonum, quia ipsi bonum est, vel nolim malum, quia ipsi malum est, ad hoc non determinatur à natura, sed aliunde movere me debet vel ejus bonitas, quam cognoscam & amem vel saltem aliquod motivum alterius virtutis, quæ me ad hoc determinet, hic autem non movet me motivum alterius virtutis, sed chari-

tatis in Deum, ergo me movet bonitas Dei cogniti & amati.

727. §. 3. Ad contritionem necesse non est, ut præsupponatur formalis amor Dei, qui contritionem imperet, sed satis est eum indivisibilem actum esse amorem Dei & odium peccati, *Adversa supra & alii contra Can. Sot. & Côn. d. 2. n. 49.* Consequenter quando contritio dicitur esse detestatio peccati propter Deum summè dilectum, non est sensus, quòd Deus debeat antecedenter esse dilectus, sed quòd debeat saltem per illam ipsam detestationem diligere, ita ut Deo dilectum non sumatur participaliter sed nominaliter.

728. §. 4. Contritio est amor non tantùm benevolentia, sed etiam amicitia: per hoc autem differt simplex benevolentia ab amicitia, quòd quamvis utraque velit bonum alteri, quia ipsi alteri bonum est, tamen amicitia prærequirit complacentiam in aliqua bonitate amici, non item benevolentia: hinc *Aristoteles* teste *Palav.* n. 92. negat inter scelestos esse amicitiam, quia quamvis sibi mutuò bene velint, tamen hoc non faciunt ex complacentia in aliqua bonitate alterius. Hinc quamvis contritio, quam peccator elicit pro priori ad gratiam, sit amor amicitia erga Deum, tamen amor, quo Deus, antequam intelligatur dare gratiam, amat peccatorem, non est amor amicitia, sed tantùm benevolentia, cum enim contritio sit causa gratia, pro isto priori necdum intelligitur gratia in homine, sola autem gratia est fundamentum amicitia Dei ad nos.

729. §. 5. Contritio hæc debet esse amor appetitivus Dei super omnia, id est, debet adju-

ctam
Dei u
ideoqu
esse po
cere al
bonita

§. 6
per om
actus
malum
esse Ca
cens est
amor a
& ideo
malum
statio p
ergo o
lum. 2.
logica
actus v
jectum
beat al
conve
cipium
ctum,
nis infi
hæren
oppo
§.
tem v
potiùs
tere;
quam
care n
ret su

ctam

etiam habere talem æstimationem bonitatis Dei ut hanc præferat omni bonitati creatæ, ideoque homo vi contritionis debet paratus esse potius carere omni bono creato, quàm facere aliquid graviter oppositum infinitæ Dei bonitati.

§. 6. Hæc Contritio est odium peccati su- 730.
per omnia appetitativè, id est, contritus vi sui actûs odit peccatum plùs quàm ullum aliud malum, *Aversf. q. 2. f. 10. Dicast. d. 2. dub. 7.* dicens esse Catholicorum omnium, *Côn. d. 2. n. 68.* dicens esse certum. Ratio est 1. quia contritio est amor appetitans Deum super omnia alia bona, & ideo detestans peccatum, quia est summum malum Deo summè dilecto, ergo hæc detestatio proportionata amori erit super omnia, ergo odit peccatum plùs quàm ullum aliud malum. 2. Hæc contritio est actus charitatis Theologicæ, uti constat ex dictis n. 722.; sed omnis actus virtutis Theologicæ appetit suum objectum super omnia, cum enim pro motivo habeat aliquam perfectionem infinitam Dei, inconveniens est & suo modo indecens, ut principium supernaturale influat in huiusmodi actum, nisi adsit debita æstimatio talis perfectionis infinitæ, adeoque comparatio animi ad adhaerendum huic potius motivo, quàm ulli alteri opposito.

§. 7. Homo vi contritionis debet esse sal- 731.
tem virtualiter & implicitè ita comparatus, ut potius vellet bona omnia, famam, vitam amittere; item infamiam, tormenta ac mortem quamcunque subire, quàm contra Deum peccare mortaliter: alioquin nec Deum appetiret super omnia, nec odisset peccatum appetitativè

tativè super omnia. Dixi, saltem virtualiter & implicitè, nam notant omnes non esse opus, imò multis, præsertim fragilioribus, non expedire facere comparationem formalem & explicitam inter peccatum & alia mala, volendo se determinare ad hæc potius eligenda, quam peccatum, hoc enim sæpè esset se tentare, aut sibi ipsi ponere scandalum vel saltem impedimentum, hinc S. Bonav. in 4. dist. 16. a. 2. q. 1. loquens de hac materia, sic scribit: *Periculum est & stultitia querere hoc ab aliquo infirmo vel etiam à se ipso, quia hoc est ponere hominem in tentatione unde nullus Confessor debet hoc ab aliquo, qui se confitetur, querere, sed si poenitens se offerat & dicat se malle mortuum esse quam peccasse, vel simile aliquid, gaudendum est, quia signum bonæ voluntatis est.* Cur autem non expediat descendere ad ejusmodi comparationes, ratio est, quia cum ista alia mala plerumque à nobis magis sensibiliter cognoscantur & vivaciùs terreant, fieri posset, ut eorum expressa consideratio impediret efficacem detestationem peccati: Hinc S. Th. in Supplem. q. 2. a. 1. ad 4. ait, *Quamvis talis debeat esse contriti dispositio, non tamen de eis tentandum est, quia affectus suos homo non de facili mensurare potest, & quandoque illud, quod minus displicet, videtur magis displicere, quia est propinquius nocimento sensibili, quod magis est nobis notum.* Est itaque factis, virtualiter & implicitè hoc facere, quod fit, si voluntas ex vi contritionis ita sit disposita, ut quamdiu perseverabit contritio, avertatur à peccato & jungatur Deo: hinc enim sequitur, quod non esset desertura Deum pro quovis alio bono, sed electura potius subire quodvis malum, si necessarium foret ad evitandum peccatum.

§. 8. Si contritus per errorem invincibilem 732.
 constitueretur in eo casu, ut iudicaret se hic &
 nunc debere eligere, vel peccatum vel infer-
 num, potius eligeret infernum prout contradi-
 stinctum & intentionaliter saltem separatum à
 peccato. Ita Lugo, *Arr. Aversa* supra Bosco s. 2.
 concl. 7. *Haun.* l. 4. à n. 907. alique commu-
 niùs: Et suadetur ex S. *Anselmo* De similitudi-
 nibus c. 190. his verbis: *Si hic peccati pudorem &*
illinc cernerem inferni horrorem, & necessario habe-
rem uni illorum immergi, prius me in infernum
mergerem, quam peccatum in me immitterem, mal-
lem enim purus à peccato & innocens gehennam in-
trare, quam peccati sorde pollutus caelorum regna,
tenerem. Ratio est, quia malum culpæ est simplici-
 ter majus quam malum pœnæ etiam æternæ.
 Deinde si non præligeret pœnas æternas, ma-
 gis amaret se quam Deum, quia potius vellet
 cavere malum suum quam Dei, ergo non esset
 contritus. *Dixi*, per errorem, nam ad contritio-
 nem non requiritur, ut quis, etiam virtualiter
 tantum aut implicitè, dicat, malle infernum,
 quam offendere Deum, quia, quamvis contri-
 tio faciat peccatum practicè ineligibile pro
 quocunque casu possibili, tamen non est pos-
 sibilis iste casus, quo aliquis ad vitandas pœnas
 inferni indigeat peccato, aut ut pro moderna
 saltem providentiâ ad vitandum peccatum in-
 digeat pœnis inferni, quia nec peccatum est
 medium ad vitandas pœnas inferni, nec pœnæ
 inferni de factò ordinatæ sunt à Deo tanquam
 medium ad vitandum peccatum, hinc foret in-
 utile per contritionem vexare se in ejusmodi
 comparationibus, cum prudentis non sit con-
 ditionatè deliberare de quibusvis eventibus

planè per accidens & præter intentionem omnium virtutis occurrentibus: hinc cogitationes ejusmodi, si incidant, excludendæ sunt, saltem velut otiosæ, quod etiam notavit *Gerfon* n. 1909. referendus. Similiter quamvis contritio possit esse ita perfecta, ut aliquis optaret infernum, si facere posset peccatum suum nunquam fuisse, tamen *Lugo*, *Rhod. Gormaz* à n. 310. rectè notant non obligari nos ad talem actum, sed fati esse nunc detestari peccatum, & negativè se habere circa physicam illius præteritionem. Denique licet eadem contritio etiam possit esse ita perfecta in aliquo, ut optaret tolerare quævis tormenta ad impediendum peccatum alienum, tamen rectè notat *Arr.* d. 9. n. 48. etiam ad hoc non obligare charitatem, quia aliàs daretur impiis occasio vexandi homines probos, possent enim velle peccare, nisi hi se miserè affligerent, ergo credibile non est charitatem ad talia obligare. Contra hætenus dicta,

733. *Obji.* 1. Affectus perfectæ amicitiae in Petrum non exigit, ut ejus bona pluris faciam, aut ut ejus mala magis caveam quàm mea, ergo nec affectus contritionis, quamvis sit actus perfectæ amicitiae in Deum. *R.* n. conf. vera amicitia est juxta regulas rectæ rationis, recta autem ratio dicitur quemvis appetiendum esse juxta suam bonitatem, & secundùm hanc illi præponenda aut postponenda alia bona, ergo cum Petrus sit finitæ bonitatis, nec teneat eum plus amare quàm me, vera amicitia erga Petrum non exigit, ut Petrus appetiatur super omnia bona mea, aut ut ejus bonum præponatur omni bono meo. Deinde certus sum Petrum posse sub interminatione inimicitiae im-

prudens
ergo v
mover
est &
qui ha
pter q
nos ip
micitia
titulis
Obji.
trinsec
super
peccat
conf.
Deo in
intrin
pter in
peccat
adhæ
per om
omni
Infir
omni
pecca
malu
dum.
plusq
hoc f
Dein
possi
super
mala
Deo
cont
tus p
prudens

prudenter petere à me aliqua sibi non debita , ergo vera amicitia erga Petrum non potest me movere , ut velim Petro , quidquid ipsi bonum est & mihi malum. Omnia opposita sunt in Deo , qui habet absolutè infinitam bonitatem , propter quam debet amari super omnia & super nos ipsos. Deinde Deus pro conservatione amicitiae nihil potest petere , quod non infinitis titulis teneamur præstare.

Obji. 2. Peccatum tollit tantum bona extrinseca Dei , quæ non sunt digna appretiatione super omnia , cum sint tantum finita , ergo nec peccatum erit detestandum super omnia. *R.* n. conf. quia quamvis peccatum non tollat bona Deo intrinseca , tamen opponitur bonitati Deo intrinsecæ , hinc contritus adhærens Deo propter intrinsecam Deo bonitatem sic detestatur peccatum , sicuti adhæret Deo , ergo cum Deo adhæreat , prout meretur bonitas , videlicet super omnia , etiam detestatur peccatum super omnia.

Inst. Malum Deo intrinsecum , v. g. carentia omnipotentiae esset majus malum Deo , quam peccatum , ergo peccatum non est summum malum Dei , ergo nec super omnia detestandum. *R.* Peccatum est detestandum , imprimis plusquam omnia , quæ non sunt mala Deo , & hoc sensu detestamur peccatum super omnia. Deinde peccatum est summum malum Deo possibile , hinc contritio detestatur peccatum super omnia , quia detestatur super omnia mala possible , malum autem intrinsecum Deo non est possibile , ergo non est opus , ut contritio se ad illud extendat. Quod si contritus per errorem judicaret vel peccatum sibi esse

eligendum, vel sine peccato permittendum, ut bonum Deo intrinsecum destrueretur, *Alenjs & Suar.* d. 3. s. 10. nu. 9. dicunt potius electurum peccatum, quia malum ipsi Deo intrinsecum est detestabilius quàm malum in homine extrinsecum Deo: E contra *Arr. Lugo* d. 5. n. 28. *Bosco* supra probabilius dicunt, potius permissurum illam omnipotentiae divinae destructionem, quia recta ratio, cui charitas maxime conformis est, dicat, non esse faciendum à me malum morale, ut inde eveniat bonum physicum, ergo licet peccando salvarem Dei omnipotentiam, tamen contravenirem sapientiae & rectae rationi aeternae; E contra habendo me permissivè circa illam destructionem physicam divinae omnipotentiae nulli perfectioni divinae me difformo, ergo quamvis haec destructio divinae omnipotentiae foret detestabilior in ratione entis physici, tamen peccatum foret detestabilius in ratione entis moralis, ergo cum contritio, prout est detestatio, respiciat malum morale, peccatum respectu contriti foret minus eligibile.

736. *Obji.* 3. Si velim Deo bona intrinseca, amo Deum amore amicitiae, & non ideo volo Deo omne bonum extrinsecum, ergo cum actu amoris amicitiae erga Deum stat actus, quo nolum Deo ullum bonum extrinsecum, ergo cum actu amoris amicitiae stat peccatum. R. Si velim Deo bona intrinseca, & nolum extrinseca hic & nunc illi debita, amo Deum amore amicitiae, n. Si velim intrinseca & simul extrinseca, quae illi velle debeo, c. ant. & n. utramque sequi ut enim exerceam actum verae amicitiae erga Deum, debeo velle implere omnes leges verae amicitiae.

amicitiæ, inter quas est cavere mala extrinseca Dei, quæ ipse hic & nunc vult à me caveri, aut procurari bona extrinseca, quæ vult procurari.

§. 10. Hæc contritio debet se extendere ad **737.** omnia mortalia, quia unum mortale non remittitur sine altero, & nullum remittitur, nisi antecedit illius detestatio. Putârunt autem *Sily.* & alii apud *Vasq.* q. 86. a. 2. dub. 7. & *Dianam* p. 3. t. 4. R. 118. debere se extendere ad omnia, non in confuso tantùm & virtualiter, sed ad omnia formaliter, ita ut contritus teneatur singula detestari per singulos actus, aut saltem uno actu omnia distinctè cognita, sicuti voluerunt *Sot. Can. Med.* apud eundem *Vasq.*, sed oppositum tenendum est cum *S. Tho.* De veritate q. 28. a. 5. ad 4. his verbis: *Omnia peccata conveniunt in aversione à Deo, ratione cujus gratiam impediunt, unde ad justificationem non requiritur, quòd in ipse justificationis momento aliquis de peccatis singulis cogitet, sed sufficit, quòd cogitet de hoc, quòd per culpam suam est aversus à Deo: recogitatio autem singulorum peccatorum debet vel præcedere vel saltem sequi justificationem: intellige, in ordine ad confessionem sacramentalè.* Ratio est, quia imprimis moraliter impossibile est peccatori innumeris peccatis onusto tot contritiones elicere, quot peccata, sed per unicum sufficienter corrigit omnes aversiones à Deo, sicuti si millenos actus amoris erga Deum elicuisset, omnes revocat per unicum actum odii Dei. Deinde nec opus est antecedenter omnia recogitare, nam legimus *Lucæ* 18. 19. 23. *Publicanum, Zachæum & latronem in cruce;* item legimus in historiis plurimos peccatores subito motos à Deo prorupisse in detestationem peccatorum & justificados esse: quam-

vis

vis enim peccata confusè tantùm cognoscantur, satis apprehenditur malitia opposita infinitæ bonitati Dei, uti probat experientia, sæpè enim elicimus contritionem, priusquam peccata distinctè recogitaverimus: unde nec ad contritionem requiritur, ut quasi dicam, detestor omnia peccata, vel doleo de omnibus meis peccatis, sed satis est, si v. g. de solo furto distinctè cognito doleam ex motivo bonitatis Dei, quamvis meus actus expressè non tendat in alia quorum etiam reus sum, nam si alia propter oblivionem non occurrant, res est per se manifesta, inquit *Suar. d. 3. f. 6. n. 15.*, eadem autem est ratio, quamvis non occurrant propter omissionem recogitationem, ad quam non teneor nisi volens confiteri, cum enim contritio illa sit actus charitatis & amicitiae & ratione motivi universalis pugnet cum omni mortali, hoc ipso virtualiter se extendit ad omnia & singula mortalia, causatque gratiam remissivam omnium.

Obji. Catechismus Roman. De Pœn. c. 6. ait: maxime hortandi & monendi sunt fideles, ut ad singula mortalia crimina proprium contritionis dolorem adhibere studeant, ita enim Ezechias contritionem describit, recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. R. Non dicit hoc esse præceptum aut necessitatis ad justificationem, sed tantùm consilii & dispositionis pro Sacramento, de quo ibi agit. Patetque hunc esse sensum, nam subdit, Deum, quamprimum quis conteritur, remittere universa, qua, inquit, deinde alio tempore, si facultas erit, singula in memoriam reducere ac detestari in animo habeat: quando nempe confitendum erit.

738.

§. II. Non est opus, ut hæc contritio se extendat ad venialia, quia per hoc habetur contritio,

tritio, quòd ex motivo bonitatis Dei offensi concipiatur detestatio & dolor de illis peccatis, quæ cum Dei amicitia pugnant, sed cum Dei amicitia pugnant sola mortalia non autem venialia, ergo.

Obji. Summa Dei bonitas est motivum uni- 739.
versale, ergo debet se semper extendere ad omnia etiam venialia. *R.* Est motivum universale, semper universaliter movens, n, quandoque magis quandoque minùs universaliter movens, c. ant. & n. conf. Quòd autem non semper æquè universaliter moveat, oritur a voluntate, quæ ex modo & efficacia detestandi vel restringit vel extendit suum actum; sicuti enim intellectus potest eidem objecto ex eodem motivo diversimodè adhærere, nempe firmiter, firmiùs, firmissimè propter diversam suâ applicationem aut inclinationem voluntatis eum simul extrinsecè determinantis, ita multò magis voluntas libera poterit per contritionem diversimodè detestari hoc, quod displicet Deo ob eandem bonitatem Dei. 1. detestando, quidquid solvit amicitiam cum Deo, & hæc contritio est infima, seque extendit ad sola mortalia. 2. Detestando, quidquid magis deliberatè fit contra Deum, & hæc contritio est perfectior, seque extendit ad omnia mortalia & venialia deliberata. 3. Detestando, quidquid ullo modo displicet Deo, & hæc contritio est perfectissima, seque extendit ad omne peccatum etiam ad veniale minùs deliberatum, in praxi autem qui ad tertium gradum non contendit, vix attingit secundum, & qui non quærit secundum, vix perveniet ad primum.

Inst. 1. Bonitas Dei est dignissima & meretur 740.
talem

talem appretiationem, vi cuius excludatur affectus etiam ad quævis venialia, ergo illam dignè non appretiat, uti meretur, qui contritionem non extendit etiam ad venialia. R. n. 629. nam quamvis non appretiet, quantum meretur, tamen simpliciter dignè appretiat, uti meretur, qui potius vult amittere omnia bona & subire omnia mala, quàm illam simpliciter deserere, sive, quàm solvere amicitiam cum Deo: digniùs appretiat, qui ista vult, ne deliberatè etiam leviter offendat: dignissimè appretiat, qui ista vult, ne ullo modo displiceat. Absolutè dignissimè appretiare, qui ista vellet, ut fiat, quidquid Deo maximè placet.

741. *Inst. 2.* Si non excludatur affectus ad venialia, ergo bonitas Dei non appretiat summe & super omnia, ergo contritio talis non erit actus virtutis Theologicæ, secundùm dicta n. 730. R. n. seq. tum enim bonitas Dei appretiat summe & super omnia, prout hìc intelligimus, quando præfertur omni motivo simpliciter opposito bonitati Dei, & exclusivo ejus amicitia: similiter contritio tum est appretians bonitatem Dei summe super omnia, quando cum contritione ex motivo bonitatis Dei concepta non potest stare actus, quo simpliciter deseratur Deus vel Dei amicitia, quod semper est, quando voluntas bonitate Dei mota est parata potius perdere omnia bona alia & subire omnia mala, quàm peccare mortaliter.

742. §. 12. Contritio est odium aliquo modo inæquale respectu diversorum peccatorum, nam est odium peccati, quia hoc malum est Deo summe bono, ergo sic fertur in peccata, ut sit virtualiter & interpretativè majus odium illius peccati,

peccati, quòd magis pugnat cum Dei bonitate, ergo contritus vi sui actus est ita dispositus, ut si eligendum esset majus vel minus peccatum, potius eligeret minus, & hoc est contritionem esse inæquale odium respectu diversorum peccatorum: Hinc.

1. Vi contritionis magis detestor actuale mortale proprium quàm veniale proprium, item mortale alienum quàm veniale alienum, item mortale gravius quàm minus grave, item cæteris paribus magis detestor plura peccata, quàm pauciora. 743.

2. His non obstantibus vi contritionis practice magis detestor veniale proprium quàm mortale alienum, ita ut non debeam velle committere aut commisisse peccatum levissimum, ut vitetur vel ut vitatum fuerit gravissimum alienum, *Dicast. d. 2. n. 201. & ex S. August. Bosco. l. 2. concl. 13.* quia cum vi contritionis movear beneplacito Dei, hoc vi contritionis practice magis detestor, quod respectu mei est magis dissonum à recta ratione & à voluntate Dei, sed me peccare venialiter est respectu mei magis dissonum à recta ratione & à voluntate Dei, quàm alterum peccare mortaliter, quia recta ratio dicitur non esse à me faciendum malum, ut eveniat bonum, alioqui malum fieret bonum, & difforme rectæ rationi fieret illi conforme; similiter voluntas Dei est, ut nunquam peccem nequidem venialiter, alioquin meum veniale fieret conforme voluntati Dei, quæ ex terminis implicat, ergo me peccare venialiter est respectu mei magis dissonum à recta ratione & à voluntate Dei, quàm alterum peccare mortaliter, ergo cum mea contritio sit maximè secundum

dum

dum rationem & voluntatem Dei, vi illius detestor meum veniale plùs quàm alienù mortale. *Conf.* nam omne peccatum dat Deo rationabilem causam displicentiæ, ergo ex charitate erga Deum eligere non possum peccatum meum tanquam medium ad cavendum peccatum alterius, quamvis enim hic finis cavendi peccati alterius sit bonus, tamen Deus non vult eum quæri, nisi per medium licitum, sicuti quamvis laus Dei placeat Deo, non tamen placet quæri per medium illicitum, alioquin possem occidere omnes pueros baptizatos, ut statim in celo laudarent Deum. *Nec obstat*, quòd alienum mortale sit in se majus malum Deo, contritio autem sit detestatio peccati, quia Deo malum est, & non quia malum est peccanti, nam ex hoc tantùm sequitur, quòd spectando præcisè motivum, & præscindendo à quo peccatum fiat, debeam odio quodam speculativo magis odisse peccatum mortale alienum quàm veniale proprium; de cætero in ordine ad electionem vel detestationem practicam, quâ volo peccatum non eligi vel excludi, contritio mea magis opponitur meo veniali quàm alieno mortali, quia charitas erga Deum, à qua elicitur illa mea contritio, est maximè conformis rectæ rationi & charitati erga seipsum, ergo cum recta ratio & charitas erga me dicter, quòd in spiritualibus teneam me plùs diligere quàm proximum, charitas erga Deum postulat, ut potius caveam meum quàm proximi peccatum. *Conf.* iterum, nam me peccare venialiter, est à me leve malum Deo, è contrà alterum peccare mortaliter non est à me malum Deo, quia permissio mea non est mala, cum Deus ipse etiam permittat, ergo.

3. Vi contritionis magis detestor meum veniale actuale quàm originale, quod in Adamo contraxi: item efficaciter & practicè magis detestor meum veniale actuale, quàm meum mortale habituale: hinc rectè inferunt *Lugo* d. 5. n. 60. & *Bosco* n. 419. contra *Arr.* d. 9. n. 36. si putarem, vel me moriturum esse in mortali habituali, vel per actuale mendacium accersiri debere Confessarium, à quo absolverer, me potius debere permittere, ut morerer in mortali habituali quàm mentiri, quia meum mendacium esset actualis deordinatio Deo displicens & maneret de se medium illicitum pro obtinenda justificatione, illudque mendacium esset magis propriè meum mihi que magis nunc voluntarium, quàm habituale ut tale, ista enim permanentia non esset mihi ad novum peccatum imputabilis.

745.

Obi. Hoc à me est magis detestandum, quod in me est Deo odibilis, sed originale & mortale habituale in me est Deo odibilis quàm actuale veniale, quia propter illa Deus me odit odio inimicitiae, veniale autem non tollit Dei amicitiam, ergo. *R.* Hoc à me est magis detestandum, quod in me est Deo odibilis. si hoc propriè à me fiat, c. si à me propriè non fiat, sed potius tantùm permittatur, n. originale autem & habituale mortale, quamvis in me existens sit Deo odibilis quàm veniale actuale, tamen nunc propriè non fit à me, sed potius permittitur; major autem detestatio debet hoc respicere, quod nunc magis à me fit malum, mihi que est magis voluntarium.

746.

§. 13. Contritio si sit charitate perfecta, iustificat, quamprimum existit, uti habent *S. Tho.*

747.

p. 3. q. 89. a. 2. O. & Catech. Rom. De pœn. c. 6. n. 3. , nam omnis actus charitatis causat justificationem, uti probabitur à n. 774. & videtur absolute declarari à *Trid. sess. 14. De pœn. c. 4. Ideo* que etiam damnatae sunt sequentes prop. *Bajanae*: 31. *Charitas perfecta & sincera, quæ est ex corde puro & conscientia bonâ & fide non fictâ, tantum in catechumenis quàm in pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum.* 32. *Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum.* 33. *Catechumenus justè, pœnitentè & sanctè vivit & mandata Dei observat ac legem implet per charitatem, ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in Baptismi lavacro demum percipitur.* 71. *Per contritionem etiam cum charitate perfecta & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam non remittitur crimen extra casum necessitatis aut martyrii sine actuali susceptione Sacramenti.* Dixerunt quidem aliqui propositiones illas damnatas, quia videntur loqui de charitate habituali, sed contra est, nam *Bajum* intellexisse charitatem actualem, rectè ostendit *Arr. d. 12. à n. 13. ubi manifestè colligitur ex his vocibus, charitas perfecta, quæ est ex corde puro, fide non fictâ: charitas quæ est plenitudo seu adimpletio legis, mandata observat, ac legem implet per charitatem &c., quæ non conveniunt charitati habituali, sed soli actuali, cui soli etiam conveniunt verba Apostoli ad Rom. 13. v. 10. Plenitudo legis est dilectio, quæ verba inde sumpsit Bajus.*

748. *Obji. 1. Si contritio, quamprimum existit, justificat, ergo frustra sunt Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ. R. n. seq. nam talis contritio includit votum Baptismi vel Pœnitentiæ, ergo votum hoc debet impleri. Deinde dantur specia-*

speciali
in ordin
Sacram
tus alio
fiteri; P
qui hic
Sacram
fication
menta r

Inst. S
tes hab
tamen C
quia pot
afferunt
retinere
quam co
retur pa

Obji.
priusqu
verbis:
peccata
docet S.
erant di
Christus
tibi pecca
non eo
rentur,
haberet
v. 29. an
nis, & p
à plaga
didisti.

Inst.
men An
zare, &
3. vir rel

specialia præcepta de illis Sacramentis, saltem in ordine ad augendam gratiam, hinc si quis per Sacramentum Pœnitentiæ justificatus, sit oblitus aliquod mortale, tenetur adhuc postea confiteri; Præterea Sacramenta sunt saltem pro illis, qui hic & nunc conteri non possunt. Denique Sacramenta cum attritione sunt medium justificationis facilius quàm contritio, ergo Sacramenta non sunt frustra.

Inst. Saltem non erit verum, quòd Sacerdotes habeant potestatem retinendi peccata, quod tamen Christus dicit *Joan. 20. v. 23. R. n. aff.* quia possunt retinere ea, quæ ad Sacramentum afferuntur cum sola attritione. Deinde possunt retinere, quia possunt negare absolutionem, per quam conferretur gratia remissiva, & remitteretur pars pœnæ.

Obji. 2. Magdalena *Luca 7.* fuerat contrita, 749. priusquam Christus illi remitteret peccata his verbis: *remittuntur ei peccata multa. R.* Quamvis peccata iterum fuerint dimissa per illa verba, uti docet *S. Th. p. 3. q. 64. a. 3.*, tamen etiam antè erant dimissa, uti & ante ista verba, quæ postea Christus ad illam conversus dixit, *remittuntur tibi peccata.* Sensus itaque utrorumque est, quòd non eo præcisè physico instanti primò remitterentur, sed eo moraliter tempore remissionem haberet, quia dilexisset, sic Christus *Marci 5. v. 29.* antea sanaverat mulierem à fluxu sanguinis, & postea conversus ad eam dixit, *esto sana à plaga tua*, id est, es & manes sana, quia ita credidisti.

Inst. 1. Paulus antè fuerat contritus, & tamen Ananias *Act. 22. v. 16.* ait: *Exurge, baptizare, & ablue peccata tua.* Deinde Centurio *Act. 3. vir religiosus ac timens Deum, faciens eleemosynas*

*multas plebi & deprecans Deum semper, utique habu-
 rat contritionem, neque tamen erat justifi-
 catus, nam Petrus ad eum vocatus est, ut edoce-
 re remissionem peccatorum accipere. & ad I. An-
 nianæ non constabat de contritione Pauli, &
 quamvis constiisset, tamen manebat præcep-
 tum Baptismi, quo conferretur nova gratia
 ablutiva peccatorum, & remitterentur etiam
 quoad pœnam. Ad 2. Si Centurio habuisset
 contritionem erat justificatus, attamen edoceri
 debebat de præcepto Baptismi, quo iterum
 certius accepturus erat gratiam remissionis
 peccatorum etiam quoad pœnam. Et eodem
 modo intelligi debet S. August. 8. confess. c. 4.
 dicens: *Ea fides, licet per talem tantamque utilitate
 nem operans, me securum non faciebat de præteritis
 peccatis. quæ mihi per Baptismum tuum nondum rem-
 missa erant.* Plura loca scripturæ videri possunt
 explicata apud Bellarm. De pœn. l. 2. c. 14.*

Inst. 2. Si contritio statim justificaret, con-
 751. *tritus posset sine confessione accedere ad Euan-*
gelium. & n. aff. quia licet quis certo sciret
se esse in gratia, tamen in Trid. sess. 13. c. 7. &
can. 11. est speciale præceptum præmittendæ
confessionem mortalium nunquam in confes-
sione expositorum: quia tamen Trid. dicit Sa-
cerdotem non habentem copiam Confessionis
posse celebrare sine confessione, & Clemens VIII.
in Pontificali Romano dicit ante reliqua Sacra-
menta sufficere contritionem, ex his certum est
per contritionem causari gratiam.

752. §. 14. Hæc Contritio delet omne mortale
 quoad culpam, quia unum non potest remitti
 sine altero, cum de facto remissio fiat per gra-
 tiam, quæ pugnat cum singulis mortalibus, ut
 jam dicitur.

§. 15
 tali de ta
 Th. p. 3.
 munissim
 sam q. 3.
 sm & qu
 qui fater
 dicunt a
 remitti,
 bis appli
 situm de
 æternam
 est hæc
 cato mor
 test hab
 perfecta
 tionis. R
 per gra
 filium D
 illud ad
 Idem qu
 tem est
 ternam.
 plicent
 superna
 turale d
 promisi
 suas ran
 §. 16
 titur o
 Trid. se
 justifica
 ra culpa
 xerit,
 &c., an
 §. 15

§. 15. Remissâ per contritionem culpâ mortali de facto semper remittitur pœna æterna, S. Th. p. 3. q. 86. a. 4. Suar. d. 10. f. 3. aliique communissimè, partim contra antiquos apud *Aversam* q. 3. f. 10. partim contra *Estium, Castorien-* & quosdam Lovanienses apud *Gorm.* n. 354. qui fatentur aversionem à Deo statim remitti, dicunt autem reatum pœnæ æternæ tum prius remitti, quando per aliquod Sacramentum nobis applicantur satisfactiones Christi; sed oppositum docet *Trid.* sess. 6. c. 14. declarans pœnam æternam unâ cum culpa remitti, hinc damnata est hæc 70. prop. Bajana: *Homo existens in peccato mortali sive in reatu æternæ damnationis potest habere veram charitatem, & charitas etiam perfecta potest consistere cum reatu æternæ damnationis.* Ratio est, quia culpa non remittitur nisi per gratiam, ubi autem est gratia, est adoptio in filium Dei, ergo jus ad hæreditatem, secundum illud ad Rom. 8. v. 17. *Si autem filii & hæredes:* Idemque habet *Trid.* sess. 6. c. 7. hæreditas autem est æterna beatitudo excludens pœnam æternam. Nec opus est Sacramento, ut nobis applicentur satisfactiones Christi, sed sufficit actus supernaturalis elicitus per auxilium supernaturale datum ex meritis Christi, cui Deus ap- promisit, & Christus applicavit satisfactiones suas tanquam merito saltem congruo.

§. 16. Per contritionem non semper remittitur tota pœna temporalis, ut fides docet ex *Trid.* sess. 6. c. 14. & can. 30. *Si quis post acceptam justificationis gratiam cuilibet peccatori pœnienti in culpa remitti & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis &c., anathema sit.* Idem repetit sess. 14. De pœn. c. 8.

& can. 12. Hanc veritatem docet etiam Scriptura, nam *Num. 20.* & *Deuter. 34.* Moyſes & Aaron poſt remiſſum peccatum incredulitatis mortui ſunt in pœnam. *Num. 14.* remiſſum eſt populo peccatum murmuratiſſionis, attamen manſit pœna mortis. *2. Reg. 12.* remiſſum eſt Davidi adulterium & homicidium, ſed in pœnam mortuus eſt infans ex adulterio natus. Putat tamen *Suar. d. 10. f. 3. n. 18.* & *Lugo d. 8. n. 64.* cum culpa ſemper remitti aliquid pœnæ etiam temporalis: ſed manet incertum, quàm diuturna pœna temporalis, per ſe loquendo, maneat ſolvenda poſt remiſſum quodvis mortale, putatque *Hautinus* in *Patroc. Defunct. a. n. 370.* Deum eſſe benignum, ſi cuilibet mortali remiſſo non relinquat plùs quàm ſexcenta milia annorum in pœnam, quia major pœna debetur unico mortali quàm omnibus venialibus ſimul ſumptis: creditur tamen per infinitam Dei benignitatem nunc breve tempus aſſignari, v. g. 7. annos.

755. *Obji. 1.* Per Baptiſmum remittitur omnis pœna, ergo etiam per pœnitentiam. *R. n. conſiderationem dat Trid. ſuprà,* quia ante Baptiſmum potiùs per ignorantiam peccavimus, & tanquam debiles, nec adjuti tantis donis Dei: poſt Baptiſmum autem violavimus templum jam conſecratum Spiritui S., fuimusque ingratè. Deinde oportuit pœnam relinquere, ut à relapſu deterreremur, ut ponendo ſatisfactiones recuperatemus etiam bonos habitus naturales operandi, ut ſic bene operantes comparemur Chriſto, & quod deest ejus paſſionibus adimpleremus in nobis.

756. *Inſt.* Per hoc fit injuria ſatisfactionibus &

meritis
ſufficienter
Hoc dicitur
6. can.
defectum
ſit, ſed in
qui nolu
gratiæ C
tur omni
ſemper

Obji.
culpa eſt
tollitur
ſuo temp
ut mora
Pater ut
tamen fi

Obji.
mutari i
tempora
q. 39. n. 2
cunt pœ
ralem, ſe
retur av
tem, qua
non rem
pa eſt m
etiam ex
mnis cu
poſteſt à
Lugo d.
raliter r
illius, u
poſſit m
à nu. 14

mei-

meritis Christi, est enim, atque si non fuerint
sufficientes ad delendam omnem pœnam. R.
Hoc dicere est hæreticum, uti definit *Trid.* sess.
6. can. 33. Ratio est, quia hoc non refunditur in
defectum meritorum vel satisfactionum Chri-
sti, sed in liberam Dei ac Christi voluntatem,
qui noluit aliter applicari nobis; unde sicuti
gratiæ Christi non derogat, quòd non salven-
tur omnes homines, ita nec quòd per eam non
semper remittatur omnis pœna.

Obji. 2. Sublatâ causâ tollitur effectus, sed
culpa est causa omnis pœnæ, ergo sublatâ culpâ
tollitur omnis pœna. R. Sed culpa ut physicè
suo tempore existens, est causa pœnæ, c, culpa
ut moraliter perseverans in ratione culpæ, n, sic
Pater ut physicè existens erat causa filii, manet
tamen filius patre desinente.

Obji. 3. Culpa mortalis non potest à Deo 757.
mutari in venialem, ergo nec pœna æterna in
temporalem. R. 1. *S. Th. Caj. Sot. Maurus* l. 5.
q. 39. n. 24. aliique apud *Suar.* d. 10. s. 3. n. 10. di-
cunt pœnam æternam non mutari in tempo-
ralem, sed totam pœnam æternam, quam me-
retur aversio à Deo, remitti; temporalem au-
tem, quam meretur conversio ad creaturam,
non remitti. R. 2. n. conseq., quia omnis cul-
pa est moraliter mala, ergo Deus non potest
etiam ex majori facere minorem: Deinde o-
mnis culpa est actus peccantis, ergo nulla culpa
potest à Deo causari, quod pluribus demonstrat
Lugo d. 8. à n. 72. E contra pœna non est mo-
raliter mala, sed Deus & quivis Judex est causa
illius, unde non est ratio, cur majorem non
possit mutare in minorem. Vide *Suar.* supra
à nu. 14.